

การศึกษาผลของโปรแกรมการเตรียมความพร้อมก่อนจำหน่ายในมารดากลุ่มเสี่ยง
แผลผ่าตัดติดเชื้อหลังจำหน่ายจากโรงพยาบาล

โรงพยาบาลพระปกเกล้า จังหวัดจันทบุรี

ชื่อเจ้าของผลงาน/วุฒิการศึกษา นางสาววิภาพรรณ มั่นภักดี พย.บ.

1.3 ชื่อผู้ร่วมผลงาน นางสาวปทุมรัตน์ วิฤทธิ์ พย.บ.

1.4 ชื่อผู้นำเสนอผลงาน นางสาววิภาพรรณ มั่นภักดี และ นางสาวปทุมรัตน์ วิฤทธิ์

คำสำคัญ มารดาหลังคลอด แผลผ่าตัดติดเชื้อ โปรแกรม

สรุปผลงานโดยย่อ พัฒนารูปแบบการเตรียมความพร้อมในมารดากลุ่มเสี่ยง เพื่อป้องกันแผลผ่าตัดติดเชื้อหลังจำหน่ายออกจากโรงพยาบาล

ปัญหาและสาเหตุโดยย่อ การติดเชื้อที่ตำแหน่งผ่าตัดเป็นปัญหาที่สำคัญ ของการติดเชื้อในโรงพยาบาล โดยพบว่าการผ่าตัดคลอด ทางหน้าท้องเป็นการผ่าตัดที่พบได้บ่อย และการติดเชื้อที่ตำแหน่งผ่าตัดเกิดขึ้นได้ทั้ง ขณะรับการรักษาใน โรงพยาบาลและหลังการจำหน่ายออกจากโรงพยาบาล จากสถิติผู้ป่วยหลังผ่าตัดคลอดหอผู้ป่วยพิเศษสูติกรรมมีอัตราการติดเชื้อแผลผ่าตัดร้อยละ 0.13 ,0.14ในปี2563 และ 2564 ตามลำดับ มารดาที่ แผลผ่าตัดติดเชื้อมีปัจจัยร่วมได้แก่อ้วนและปฏิบัติตัวไม่ถูกต้อง เนื่องจากผู้ป่วยขาดความรู้เรื่องการดูแลแผลที่ ถูกต้อง จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่าปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการติดเชื้อที่ตำแหน่งผ่าตัดได้แก่ความอ้วน ภาวะ ขาดสารอาหาร ภาวะโรคร่วมที่เป็นอยู่ก่อนผ่าตัด มีความเสี่ยงที่จะเกิดแผลผ่าตัดติดเชื้อสูง (วงเดือน สุวรรณศิริ และยุพเรศ พญาพรหม, 2017) ผู้ศึกษาจึงได้สร้างโปรแกรมการดูแลแผลผ่าตัดคลอดทางหน้าท้องขึ้น เพื่อให้ มารดาหลังคลอด แผลไม่ติดเชื้อ สภาพร่างกายฟื้นตัวกลับสู่สภาพปกติโดยเร็ว

เป้าหมาย

1. มารดาในกลุ่มเสี่ยงหลังผ่าตัดคลอด ไม่ Re Admit ภายใน 28 วัน

กิจกรรมการพัฒนา

- เมื่อรับผู้ป่วยหลังคลอดที่มีภาวะเบาหวาน หรือเบาหวานขณะตั้งครรภ์ ชีด(Hct < 30 %) และมีค่า BMI ก่อนตั้งครรภ์ มากกว่า 23 ผู้ศึกษาแนะนำตัว แจ้งวัตถุประสงค์ของโครงการ และขอความยินยอมเข้าร่วมโครงการ

- เริ่มโครงการวันที่ 1 ให้ความรู้เรื่องประเภทของแผลผ่าตัด ปัจจัยเสี่ยงที่ทำให้แผลติดเชื้อ การดูแล แผลผ่าตัด อาหารที่ส่งเสริมการหายของแผล รายบุคคล

- วันที่ 2 จัดกลุ่มแลกเปลี่ยนความรู้เรื่อง การดูแลแผลผ่าตัด การสังเกตอาการผิดปกติของแผล ลักษณะของแผลติดเชื้อ และอาหารที่ส่งเสริมการหายของแผล ที่เหมาะสมในแต่ละบุคคล โดยให้ญาติมีส่วนร่วม

- วันที่ 3 ตั้งกลุ่มไลน์ “ คุณแม่แผลสวย” เพื่อให้ความรู้ คำแนะนำ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ โดยมีเจ้าหน้าที่คอยติดตามและกระตุ้นเตือน เรื่องการดูแลแผลผ่าตัด การสังเกตอาการผิดปกติของแผลผ่าตัด การรับประทานอาหาร และเชิญคุณแม่ที่เป็นกลุ่มเสี่ยง เข้าร่วมด้วยความสมัครใจ ก่อนจำหน่ายกลับบ้าน ทบทวนความรู้เรื่อง การดูแลแผลผ่าตัด อาการผิดปกติของแผลผ่าตัด การรับประทานอาหาร

- แจกแบบสอบถามออนไลน์ ติดตามการติดเชื้อแผลผ่าตัด โดยให้ตอบคำถาม ผ่านทาง Google From หลังผ่าตัดวันที่7 และวันที่ 14

- หลังจำหน่ายกลับบ้าน 1 วัน ส่งคำแนะนำเรื่องการดูแลแผลผ่าตัด อาการส่งเสริมการหายของแผล อาหารที่ห้ามรับประทาน และภาพกิจกรรมที่คุณแม่ห้ามปฏิบัติ เช่นการยกของหนัก เกิน 10 กิโลกรัม โดยเฉพาะ 3 เดือนแรก

- วันที่ 7 หลังผ่าตัด ส่งภาพตัวอย่าง ลักษณะของแผลติดเชื้อ และอาการผิดปกติของแผลที่ต้องมาพบแพทย์ก่อนนัด และส่งภาพลักษณะของแผลที่หายเป็นปกติ ให้มารดาหลังคลอด

- หลังผ่าตัดวันที่ 7 และวันที่ 14 ติดตามแบบสอบถาม การติดเชื้อแผลผ่าตัด จาก **Google Form** การประเมินผลของการเปลี่ยนแปลง ในมารดากลุ่มเสี่ยงหลังผ่าตัดคลอด พบว่า

1. มารดาในกลุ่มเสี่ยงมีความรู้ ในการดูแลแผลผ่าตัด และปฏิบัติตัวได้ถูกต้อง
2. ไม่พบการติดเชื้อแผลผ่าตัดหลังจำหน่ายออกจากโรงพยาบาล 28 วัน

บทเรียนที่ได้รับ ควรมีการส่งเสริมให้ความรู้ในมารดาในกลุ่มเสี่ยง เกี่ยวกับการดูแลแผลผ่าตัด อาการผิดปกติของแผล อาหารส่งเสริมการหายของแผล ก่อนวันผ่าตัด เพื่อให้มารดาและญาติมีความรู้ และมีความตระหนักว่าตนมีความเสี่ยงสูงที่แผลจะติดเชื้อ และควรมีบุคลากรลงพื้นที่จริง เพื่อติดตามการปฏิบัติตัวของมารดา ให้คำแนะนำและช่วยเหลือ

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ ไม่พบการกลับมาอนโรพยาบาลซ้ำจากแผลผ่าตัดติดเชื้อ

การสนับสนุนที่ได้รับจากผู้บริหารหน่วยงาน/องค์กร -

การติดต่อกับทีมงาน วิภาพรรณ มั่นภักดี (086-1577208)

ประทุมรัตน์ วิฤทธิ์ (080-2186828)